אגרות הראי"ה - כרך א' - אגרת רכז

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ח' תשרי תר"ע - יפו
נמען: ועד פתח תקווה

בעקבות מכתב מנכבדים, הרב קוק מייעץ לוועד לוותר הפעם, מפני השלום, על החומרה בגביית חובות המסים כתנאי לזכות בחירה, אף שהפסק מצדיק אותה. יש להבטיח את המשמעת לעתיד, אבל לא לתת למפלגה אחת ניצחון גדול מדי, כי יבשיווי המשקל הברכה מצויה'. על כל סכסוך בבחירות יכריעו נציגים משני הצדדים ושלישי מוסכם. בגלל מצב עיניו הכתיבה קשה עליו.

עיקרי הדברים

- ויתור מפני השלום בבחירות.
- שיווי משקל בין המפלגות.
- בוררות על סכסוכי הבחירות.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] והוא אינו חלק מלשון האגרת.

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ח' תשרי תר"עין, [ח' תשרי תר"ע (1909)]

כבוד הועד הנכבד בפתח תקוה [ועד המושבה פתח תקוה, שהיה אז בסכסוך קשה בין המפלגות לקראת הבחירות לוועד] ת"ו, שלו'[4] וברכה וגמח"ט[5].

על הדברים אשר דברנו אמש, בעת אשר נתכבדתי בבקור כבוד הדרתם בביתי, הנני מוצא, אחי ואלופי האהובים, חוב קדוש לפני להוסיף בזה דברי אלה, אחרי הקדימי תפילה קצרה לאדון השלו'[6] ב"ה, שיתן לאמרי, היוצאים מתוך עומק נקודת נשמתי, מהלכים בלבבם הטהור, למען טובת יסוד השלו' בפנת יקרת של מושבותינו, [על פי ישעיהו כח, טז: "פנת יקרת מוסד מוסד"; פתח תקוה, "אם המושבות"] פתח תקוה שלכם ושלנו ת"ו.

הנני מליט בזה את המכתב אשר קבלתי היום, אשר מפני כבוד חותמיו לא אוכל לעבור עליו בשתיקה. והנני נשען על עדינות רוחכם הנעלה, כי כמוני תכירו שאחריות גדולה יותר מדאי היא הפעם להעמיד הדברים על קו הדין בדיוק.

ע"כ[7] הנני נדרש ללא שאלוני, [ישעיהו סה, א] בעצת אוהב נאמן, הדורש לכם שלו' ואושר בכל לב, שתשתדלו לותר כעת, מפני השלו', על חומר דרישת התשלומין של חוב המסים, הנאות

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 ת"ו - תבנה ותכונן
4 שלו' - שלום
5 וגמח"ט - וגמר חתימה טובה
6 השלו' - השלום
7 ע"כ - על כן

מצד הפס"ד[8] ע"פ[9] הכרעתי. [פסק דין של הרב קוק חייב לשלם את חובות המסים למושבה; כאן הוא מבקש מן הוועד לוותר כעת, מפני השלום, על חומר הדרישה] ראו נא בחכמת לבבכם וביושר רוחכם דרך ישרה, איך לבא לאורח-החיים באופן ממוצע. השתמשו בכח החק להבטיח את המשמעת ביחש לתשלומי המסים לימים הבעל"ט[10] בדרך איתן, כראוי למושבה מסודרת וערוכה, יכוננה עליון, אבל לעומת-זה מחקו נא את הסאה [על פי לשון חז"ל: מחיקת הסאה – יישור המידה לבל תהיה גדושה; כאן: להקל ולא לדקדק] בנוגע לתכונת הבחירה כעת. אל נא יהי'[11] הנצחון של מפלגה אחת גדול יותר מדאי, כי לעולם בשיווי-המשקל הברכה מצויה.

כמו-כן הנני מוצא לדבר ישר, שעל כל פרטי הסכסוכים, שיוכלו להולד בהכשרת הדעות להבחירה, יבוחר ועד משני הצדדים, שיבחרו להם שלישי ברצון שניהם.

לולא שהכתיבה קשה עלי עדיין, מצד מצב בריאות עיני, [הרב קוק סבל אז ממחלת עיניים, שהקשתה עליו לכתוב] הייתי מאריך בדברי חן וכבוד הראויים להדרת כבודכם, והרצויים לפי המצב, שהנכם נתונים בו, אשר אקוה שתצאו ממנו בע"ה[12] בעטרת כבוד ותפארת, מפוארים בזיו השלו' ובנזר הגבורה של הממשלה ברוח, [על פי משלי טז, לב: "ומשל ברוחו מלכד עיר"] שהיא צפירת גבורים היותר חביבה.

אמנם כעת הנני מוכרח לקצר. ואחתום בכל רחשי ברכה ואהבה נאמנה, בצפיית ישועה, ורוממות קרן ישראל, ופרישת סוכת שלו' [מנוסח תפילת ערבית: "ופרוש עלינו סוכת שלומך"] על עם ד' וחבל נחלתו. והנני מתכוין כנגד המברכים, לברך את כל יחיד ויחיד, הנותן יד לחזק יסוד השלו' במושבה, בברכת שנה טובה ומעוטרת בכל טוב, אורך ימים ושנות חיים ושלו'[13] יוסיפו לו, [על פי משלי ג, ב]

הק' אברהם יצחק ה"ק

איני צריך לבאר לפני ישרי לב שכמותם, שכל אותן הדרכים, הנתונים באורח עצה ע"פ הועד, להקל את השילום בזמנו, אם ישנם כמו אלה, בדרך נכון וישר, שאין להפלות בכמו אלה בין מפלגה ומפלגה, וכמו-כן שלא לחפש חומרות יתירות בתארי ההרשאות של העשיריים ונבחריהם. כל אלה הם דברים אשר אבטח למדי שימלאם כבוד הועד בעצמו במדת הישרות היותר נאמנה.

בכבוד והדר

הנ"ל

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

---

8 הפס"ד - הפסק דין
9 ע"פ - על פי
10 הבעל"ט - הבא עלינו לטובה
11 יהי' - יהיה
12 בע"ה - בעזרת השם
13 ושלו' - ושלום